

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 8Saz/3/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100429
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Lenka Figulová
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2023:0923100429.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudkyňou JUDr. Ing. Lenkou Figulovou v právnej veci žalobcu: A.. B. C., D. XX. XXXXXXXX XXXX, štátna príslušnosť: E. F., trvalý pobyt: Turecká republika, bez dokladu totožnosti, toho času miesto pobytu Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, zast. zákonnou zástupkyňou, matkou G. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, štátna príslušnosť: E. F., trvalý pobyt: E. F., bez dokladu totožnosti, toho času miesto pobytu Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, 078 01 Sečovce, právne zast. Centrom právnej pomoci, Kancelária Košice, Murgašova 3, 040 01 Košice, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Nové Zámky, Bitúnková 8, 940 01 Nové Zámky, vo veci správnej žaloby podľa § 221 Správneho súdneho poriadku o preskúmanie rozhodnutia č. PPZ-HCP-BA12-5376-015/2023-AV zo dňa 27. augusta 2023 a o prepustenie zo zaistenia, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e rozhodnutie žalovaného č. PPZ-HCP-BA12-5376-015/2023-AV zo dňa 27. augusta 2023 týkajúce sa žalobcu – A.. B. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, štátna príslušnosť: E. F., trvalý pobyt: E. F., bez dokladu totožnosti, toho času miesto pobytu Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, Sečovce.

II. N a r i a d ť u j e žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu A.. B. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX, štátna príslušnosť: E. F., trvalý pobyt: E. F., bez dokladu totožnosti, toho času miesto pobytu Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce, Bitúnková 14, Sečovce, zo zaistenia.

III. Žalobcovi p r i z n á v a voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

I.
Pribeh administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA12-5376-015/2023-AV zo dňa 27. augusta 2023 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) rozhodol podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom a účinnom znení (ďalej aj „zákon o pobyte cudzincov“) o zaistení žalobcu na účel výkonu administratívneho vyhostenia, pričom stanovil dĺžku doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 27. októbra 2023.

2. Žalovaný napadnuté rozhodnutie odôvodnil na tom skutkovom základe, že žalobca bol administratívne vyhostený z územia Slovenskej republiky na základe rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA12-5376-010/2023 zo dňa 27. augusta 2023 (ďalej aj „rozhodnutie o administratívnom vyhostení“) podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov z dôvodu neoprávneného pobytu na území Slovenskej republiky.

II.

Konanie na správnom súde

3. Žalobca sa správnou žalobou zo dňa 14. septembra 2023 domáhal zrušenia napadnutého rozhodnutia žalovaného a zároveň žiadal, aby správny súd nariadil žalovanému, aby bol žalobca bezodkladne prepustený zo zaistenia a bola mu priznaná náhrada trov konania.

4. Žalobca v žalobe uviedol, že žalovaný napadnuté rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca bol administratívne vyhostený z územia Slovenskej republiky na základe rozhodnutia o administratívnom vyhostení a keďže žalobca nemá dostatok finančných prostriedkov ani platný cestovný doklad k vycestovaniu, rozhodol žalovaný o jeho zaistení.

5. Žalobca ďalej poukázal na to, že samostatnými rozhodnutiami žalovaného boli zaistené aj jeho matka G. C., nar. X. XXXXXXXX XXXX a ďalší maloletí súrodenci: H. C., nar. XX. XXXXX XXXX, B. C., nar. XX. XXXXXXXX XXXX a I. C., nar. XX. XXXXX XXXX, všetci E. J. K., a ktorí sa rovnako ako žalobca obrátili so žalobou na súd.

6. Žalobca v žalobe namietal, že s napadnutým rozhodnutím žalovaného nesúhlasí v celom jeho rozsahu z dôvodu, že žalovaný nedostatočne zistil skutkový stav, dospel na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu k nesprávnym skutkovým zisteniam a napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a je nepreskúmateľné pre jeho nedostatočné odôvodnenie.

7. V tejto súvislosti žalobca poukázal na to, že ustanovenie § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, na základe ktorého došlo k zaisteniu žalobcu v zmysle výroku a odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, síce oprávňuje zaistiť cudzinca s cieľom zabezpečiť jeho vycestovanie zo Slovenskej republiky na základe rozhodnutia o administratívnom vyhostení alebo na základe súdneho rozhodnutia v trestnoprávnom konaní, v ktorom mu bol uložený trest vyhostenia, no limitom zaistenia je okrem formálnej zákonnosti aj jeho účelnosť a efektívnosť, a teda reálna možnosť naplnenia účelu zaistenia, ktorým je v prejednávanej veci výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

8. Žalovaný sa napriek tomu v konaní o zaistení ani v odôvodnení rozhodnutia o administratívnom vyhostení nezaoberal skúmaním účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, nezaoberal sa skúmaním a vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia a napadnuté rozhodnutie založil iba na dôvodoch poukazujúcich na formálny súlad príslušného rozhodnutia so zákonom o pobyte cudzincov, pričom absentuje odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia z pohľadu efektivity a účelnosti zaistenia žalobcu.

9. Žalobca ďalej mal za to, že rozhodnutie o administratívnom vyhostení (pozn. ktoré predchádzalo preskúmanému rozhodnutiu) je nepreskúmateľné, nevykonateľné a nezákonné, v rozpore s § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov (povinnosť určenia krajiny vyhostenia), nakoľko v ňom absentuje krajina, do ktorej má byť žalobca vyhostený. Poukázal pritom na to, že účelom a zmyslom ustanovenia § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov (povinnosť určenia krajiny vyhostenia) je, aby mal cudzinec účinnú možnosť obrany voči návratu do konkrétnej krajiny a aby mohol efektívne namietat' konkrétne okolnosti či prekážky, ktoré by bránili jeho návratu do tej, ktorej krajiny, či už domovskej alebo napr. krajiny tranzitu.

10. Žalobca tiež namietal, že rovnako ani v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia žalovaný neuviedol, kam konkrétne mieni vyhostiť žalobcu a v tomto smere ani nerozvinul konkrétnu správnu úvahu týkajúcu sa účelnosti zaistenia žalobcu a možnosti reálneho zrealizovania vyhostenia žalobcu. Z napadnutého rozhodnutia (ani z rozhodnutia o administratívnom vyhostení) nie je tiež zrejmé, ako konkrétne skúmal a vyhodnocoval žalovaný jednotlivé prekážky vyhostenia a vo vzťahu ku ktorej konkrétnej krajine, aké konkrétne správy o bezpečnostnej situácii, prípadne iné dôkazy si za tým účelom zaobstaral, aby mohol dospieť k jednoznačnému a presvedčivému záveru o neexistencii rizika utrpenia vážnej ujmy žalobcu.

11. Podľa názoru žalobcu preskúmané rozhodnutie trpí vadou nedostatočného odôvodnenia aj v časti stanovenej dĺžky zaistenia. Keďže žalovaný neuviedol konkrétnu krajinu, kam má byť žalobca vyhostený, nie je vôbec zrejmé, na základe akých dôkazov dospel žalovaný k stanoveniu práve tejto dĺžky doby

zaistenia. Žalovaný neuviedol ani, či je vystavenie náhradného cestovného dokladu vôbec možné a či je zrealizovanie cesty v prvom rade bezpečné a prípustné z pohľadu čl. 3 Dohovoru.

12. Žalobca mal tiež za to, že žalovaný v napadnutom rozhodnutí nezaujal žiadnu právnu úvahu ku skutočnosti, že sa vo veci žalobcu jedná o maloleté dieťa, a teda k posúdeniu prípustnosti zásahu do osobnej slobody maloletej osoby ako zraniteľnej osoby v zmysle § 88 ods. 8 a § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov. Napriek tomu, že sa zaistenie žalobcu (ako aj výkon administratívneho vyhostenia) logicky nerozlučne dotýka práv a záujmov maloletých cudzincov v nízkom veku, žalovaný k tejto skutočnosti nezaujal žiadnu právnu úvahu v spojitosti s relevantnými právnymi predpismi na ochranu maloletých osôb, ktorá by odôvodňovala zaistenie maloletej osoby.

13. Žalovaný sa k žalobe vyjadril podaním zo dňa 20. septembra 2023, s tým, že po opätovnom preskúmaní všetkých dostupných dôkazov možno konštatovať, že preskúmané rozhodnutie je plne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

14. Žalovaný ďalej uviedol, že zaistením žalobcu žalovaný smeroval k naplneniu účelu zaistenia, ktorým je reálne vyhostenie žalobcu z územia Slovenskej republiky. K určení doby zaistenia žalovaný uviedol, že túto stanovil po dôkladnom vyhodnotení osoby žalobcu, pričom vychádzal zo skutočnosti všeobecne známej z jeho praxe, pričom jednoznačnú dobu zaistenia nie je možné dopredu určiť, nakoľko táto doba závisí od viacerých predpokladaných faktorov.

15. Vzhľadom na uvedené žalovaný navrhuje, aby správny súd žalobu žalobcu zamietol a preskúmané rozhodnutie v plnom rozsahu potvrdil.

III.

Aplikované ustanovenia právnych predpisov

16. Podľa § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov, zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena, slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov.

17. Podľa § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov administratívne vyhostenie je rozhodnutie policajného útvaru o tom, že cudzinec nemá alebo stratil oprávnenie zdržiavať sa na území Slovenskej republiky a je povinný opustiť územie Slovenskej republiky, s možnosťou určenia lehoty na jeho vycestovanie do krajiny pôvodu, krajiny tranzitu, ktorejkoľvek tretej krajiny, do ktorej sa štátny príslušník tretej krajiny dobrovoľne rozhodne vrátiť a ktorá ho prijme, alebo na územie členského štátu, v ktorom má udelené právo na pobyt alebo poskytnutú medzinárodnú ochranu. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení sa uvedie aj krajina, do ktorej je cudzinec vyhostený, ak je možné takúto krajinu určiť. V rozhodnutí o administratívnom vyhostení policajný útvar môže uložiť zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov. Policajný útvar, v rozhodnutí o administratívnom vyhostení, uloží zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky a na územie všetkých členských štátov, ak v rozhodnutí o administratívnom vyhostení neurčí lehotu na vycestovanie podľa § 83 ods. 2.

18. Podľa § 82 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar administratívne vyhostí štátneho príslušníka tretej krajiny, ak má neoprávnený pobyt na území Slovenskej republiky.

19. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

20. Podľa § 88 ods. 4 prvá veta zákona o pobyte cudzincov, štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov.

21. Podľa § 88 ods. 5 prvá veta policajný útvar bezodkladne vydá štátnemu príslušníkovi tretej krajiny rozhodnutie o zaistení a umiestni štátneho príslušníka tretej krajiny v zariadení.

22. Podľa § 88 ods. 8 zákona o pobyte cudzincov, ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na maloletú osobu, ktorá nemá zákonného zástupcu. Iné zraniteľné osoby možno zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

23. Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia,

24. Podľa čl. 3 Dohovoru č. 209/1992 Zb. o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd“), nikoho nemožno mučiť alebo podrobiť neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

25. Podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

26. Podľa bodu 16 Preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnenne zdržiavajú na ich území (ďalej „Návratová smernica“), využitie zaistenia na účely odsunu by malo byť s ohľadom na použité prostriedky a sledované ciele obmedzené a viazané na zásadu primeranosti. Zaistenie je oprávnené len na prípravu návratu alebo vykonanie procesu odsunu a ak by uplatnenie miernejších donucovacích opatrení nebolo dostatočné.

27. Podľa čl. 15 ods. 1, druhá veta Návratovej smernice, zaistenie sa vždy uskutočňuje na čo najkratšie obdobie, trvá, len pokiaľ prebiehajú prípravy na odsun, a vykonáva sa s náležitou starostlivosťou.

28. Podľa čl. 15 ods. 4 Návratovej smernice, zaistenie prestáva byť odôvodnené a dotknutá osoba sa bezodkladne prepustí, ak už z právnych alebo iných dôvodov neexistuje odôvodnený predpoklad na odsun alebo už neplatia podmienky ustanovené v odseku 1.

29. Podľa čl. 17 ods. 1 Návratovej smernice (Zaistenie maloletých osôb a rodín), v prípade maloletých osôb bez sprievodu a rodín s maloletými osobami sa zaistenie môže použiť len ako posledná možnosť a na čo najkratšie obdobie.

30. Podľa čl. 16 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb, nikoho nemožno mučiť, ani podrobiť krutému, neľudskému, či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu.

31. Podľa článku 3 bod 1 Dohovoru č. 104/1991 Zb. o právach dieťaťa (ďalej aj „Dohovor o právach dieťaťa“), záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

32. Podľa článku 9 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečia, aby dieťa nemohlo byť oddelené od svojich rodičov proti ich vôli, ibaže príslušné úrady na základe súdneho rozhodnutia a v súlade s platným právom a v príslušnom konaní určia, že také oddelenie je potrebné v záujme dieťaťa. Také určenie môže byť nevyhnutné v niektorom konkrétnom prípade, napríklad, ak ide o zneužívanie alebo zanedbávanie dieťaťa rodičmi alebo ak rodičia žijú oddelene a treba rozhodnúť o mieste pobytu dieťaťa.

33. Podľa článku 22 bod 1 Dohovoru o právach dieťaťa, štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, robia opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby dieťa žiadajúce o priznanie postavenia utečenca alebo ktoré sa v súlade s platným medzinárodným alebo vnútroštátnym právom a postupom považuje za utečenca, nech už je v sprievode svojich rodičov, iných osôb, alebo bez sprievodu, dostalo potrebnú ochranu a humanitárnu pomoc pri využívaní práv ustanovených týmto Dohovorom a inými dokumentmi v oblasti medzinárodného humanitárneho práva a ľudských práv, ktorého sú uvedené štáty zmluvnými stranami.

34. Podľa § 206 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku v platnom a účinnom znení (ďalej aj „SSP“), pre správny súd je rozhodujúci stav veci v čase vyhlásenia alebo v čase vydania jeho rozhodnutia.

35. Podľa § 221 ods. 1 SSP, žalobca sa môže správnu žalobou domáhať zrušenia rozhodnutia o zaistení, o predĺžení zaistenia, o predĺžení lehoty zaistenia vydaného podľa osobitného predpisu alebo určenia takého rozhodnutia za nezákonné, ak bol žalobca zo zaistenia prepustený.

36. Podľa § 221 ods. 2 SSP, žalobca sa môže správnu žalobou domáhať prepustenia zo zaistenia vykonaného podľa osobitného predpisu.

37. Podľa § 230 ods. 2 SSP ak správny súd po preskúmaní zistí dôvodnosť správnej žaloby podľa § 221 ods. 2, rozsudkom podľa povahy veci nariadi žalovanému bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

IV.

Právne posúdenie veci správnym súdom

38. Správny súd konajúc podľa ust. § 221 a nasl. SSP, po zistení, že správna žaloba bola podaná oprávnenou osobou, preskúmal v nej obsiahnutú argumentáciu, ako aj obsah administratívneho spisu a dospel k záveru, že správna žaloba je dôvodná.

39. Správny súd vo veci nariadil pojednávanie na deň 9. októbra 2023. Na pojednávanie sa účastníci konania nedostavili (žalobca svoju účasť vopred ospravedlnil), preto správny súd v nariadenom pojednávaní pokračoval v ich neprítomnosti (§ 114 SSP).

40. Predmetom súdneho prieskumu v zmysle správnej žaloby bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o zaistení a posúdenie, či v prípade žalobcu, ktorý je maloletou osobou, je jeho ďalšie zotrvanie v zaistení realizované v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov H. naďalej zákonné.

41. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov je policajt oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia. Z daného vyplýva, že základným predpokladom zaistenia žalobcu podľa zákonného ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov je existencia rozhodnutia o jeho administratívnom vyhostení, resp. o uložení trestu vyhostenia v rámci trestného konania. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia vyplýva, že podkladom pre zaistenie žalobcu je existencia vykonateľného rozhodnutia o administratívnom vyhostení a uložení zákazu vstupu č. PPZ-HCP-BA12-5376-010/2023-AV zo dňa 27. augusta 2023. Účelom zaistenia v zmysle citovaného ustanovenia je teda realizácia administratívneho vyhostenia.

42. Žalobca v žalobe predovšetkým namietal, že žalovaný sa v konaní o zaistení (ani v odôvodnení rozhodnutia o administratívnom vyhostení) nezaoberal skúmaním účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, ani vyhodnotením existencie prekážok vyhostenia, pričom poukázal na potrebu dodržania čl. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Uvedené žalobca považoval za rozporné so zákonom o pobyte cudzincov a rozhodovacou praxou všeobecných súdov.

43. Správny súd na prvom mieste zdôrazňuje, že podľa článku 5 ods. 1 písm. f) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd možno osobu pozbaviť osobnej slobody na základe postupu ustanoveného zákonom vtedy, ak ide o zákonné zatknutie, či iné pozbavenie osobnej slobody, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu alebo osobu, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní. V zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, aby však mohlo byť pozbavenie osobnej slobody zákonné, musí byť vydané zákonom stanoveným postupom, efektívne a účelné. Všetky podmienky pritom musia byť splnené súčasne. Pri absencii niektorej z nich nemožno hovoriť o oprávnenom pozbavení osobnej slobody jednotlivca.

44. Správny súd v tejto súvislosti uvádza, že aby bola naplnená podmienka účelnosti a efektívnosti rozhodnutia o zaistení, žalovaný je povinný skúmať účel zaistenia - teda či realizácii účelu zaistenia nebránia akékoľvek právne alebo faktické prekážky alebo či účel zaistenia naďalej trvá (§ 90 ods.

1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov). Nielen počas trvania pozbavenia osobnej slobody, ale už od samotného počiatku, teda pri vydávaní takéhoto rozhodnutia musí správny orgán na základe doposiaľ zistených informácií a vykonaných úkonov načrtnúť, na základe čoho sa domnieva, že bude možné účel zaistenia dosiahnuť. Predbežný úsudok o týchto skutočnostiach by v rozhodnutí nemal chýbať. Následné vyjadrenia správneho orgánu, podané v priebehu preskúmavacieho konania môžu napomôcť správne mu súdu pri hodnotení postupu správneho orgánu po vydaní rozhodnutia o zaistení, avšak správny súd zdôrazňuje, že v žiadnom prípade takéto vyjadrenia nemôžu konvalidovať vytýkané nedostatky odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sža/5/2015 zo dňa 06.02.2015)

45. Požiadavka reálneho predpokladu splnenia účelu zaistenia je výslovne obsiahnutá najmä v článku 15 ods. 4 Návratovej smernice. Súdny dvor EÚ vysvetlil požiadavku reálneho predpokladu dosiahnutia účelu zaistenia okrem iného v rozsudku veľkej komory Kadzoev (C-357/09 PPU - Kadzoev, bod 67) „článok 15 ods. 4 smernice 2008/115 sa musí vykladať v tom zmysle, že iba skutočný predpoklad, že môže dôjsť k úspešnému vyhosteniu vzhľadom na lehoty stanovené v odsekoch 5 a 6 toho istého článku, zodpovedá reálnemu predpokladu na vyhostenie a že tento neexistuje, ak sa zdá nepravdepodobné, že príslušný bude s prihliadnutím na uvedené lehoty prijatý v tretej krajine.“

46. Vychádzajúc z uvedeného teda na druhej strane možno dospieť k záveru, že v prípadoch, keď bude už v čase rozhodovania správneho orgánu o zaistení cudzinca zrejmé alebo pravdepodobné, že účel zaistenia, t.j. správne vyhostenie, vycestovanie alebo odovzdanie cudzinca, nebude môcť byť realizovaný, nebolo by možné zbavenie alebo obmedzenie osobnej slobody cudzinca považovať za súladné s ústavným poriadkom, s medzinárodnými záväzkami SR v oblasti ochrany základných práv a podľa súčasného právneho stavu ani s citovanými ustanoveniami návratovej smernice.

47. K námietke absencie skúmania prekážok vyhostenia správny súd poukazuje na judikatúru ESĽP, v zmysle ktorej je potrebné posudzovať, či sa preukázali závažné dôvody domnievať sa, že daná osoba by v prípade deportácie čelila skutočnému riziku, že bude v cieľovej krajine vystavená zaobchádzaniu v rozpore s čl. 2 (právo na život) alebo čl. 3 (zákaz mučenia) Dohovoru [Rozsudky Veľkej Komory F.G. proti Švédsku ([GC], §§ 110-127), J.K. a iní proti Švédsku([GC], §§ 77-105), Khasanov a Rakhmanov proti Rusku ([GC], §§ 93-116)]. Skúmanie rizika zlého zaobchádzania sa má zamerať na posúdenie predvídateľných dôsledkov odsunu štátneho príslušníka tretej krajiny do krajiny určenia, vzhľadom na všeobecnú situáciu v tejto krajine a na jeho osobné pomery. Ak sa preukáže existencia takéhoto rizika, vyhostenie žalobcu by nevyhnutne zakladalo porušenie čl. 3 Dohovoru, bez ohľadu na to, či riziko vyplýva zo všeobecnej situácie násilia, osobnej charakteristiky žalobcu alebo z kombinácie oboch (Khasanov a Rakhmanov proti Rusku [GC], § 95). Správny súd je toho názoru, že žalovaný v rozhodnutí o zaistení mal skúmať možné prekážky vyhostenia žalobcu a urobiť si úsudok o tom, či je správne vyhostenie, vycestovanie alebo odovzdanie žalobcu aspoň potenciálne možné.

Správny súd vzhľadom na vyššie uvedené za kľúčovú považoval žalobnú námietku žalobcu, že v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia absentuje posúdenie otázky účelnosti a efektívnosti zaistenia žalobcu, ako aj prípadných prekážok administratívneho vyhostenia. Správny súd poznamenáva, že tak preskúmané rozhodnutie ani administratívny spis žalovaného neposkytuje žiadne podklady, na základe ktorých by bolo možné hodnotiť účelnosť a efektívnosť zaistenia žalobcu, nakoľko dokumentuje iba skutkový stav veci ku dňu vydania rozhodnutia o zaistení, podanie správnej žaloby a vyjadrenie žalovaného k nej. Pokiaľ ide o preskúmané rozhodnutie, v ňom žalovaný len stroho konštatuje existenciu rozhodnutia o vyhostení a všeobecný popis postupu správneho orgánu pri rozhodovaní o zaistení, bez konkrétnej väzby na osobu žalobcu. Námietku žalobcu preto správny súd vzhliadol ako dôvodnú.

48. Správny súd sa ďalej zaoberal námietkou žalobcu, že preskúmané rozhodnutie je nepreskúmateľné z dôvodu absencie odôvodnenia v časti týkajúcej sa krajiny, do ktorej má byť žalobca vyhostený, ako aj absencie správnej úvahy o stanovení lehoty zaistenia.

49. K uvedenému správny súd dáva do pozornosti rozsudok Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 10Szak/1/2021 zo dňa 20. januára 2021, v zmysle ktorého „zákon o pobyte cudzincov pripúšťa vyhostenie cudzinca bez uvedenia krajiny, do ktorej má byť vyhostený a rovnako aj v prípade inštitútu zaistenia cudzinca na účely výkonu administratívneho vyhostenia nestanovuje prekážku zaistenia

v prípade, že krajina vyhostenia nie je určená. Preto nemožno úspešne argumentovať tým, že každé rozhodnutie o zaistení cudzinca na účely výkonu administratívneho vyhostenia, keď cudzinec nebol administratívne vyhostený do konkrétnej krajiny, je potrebné apriori považovať za nezákonné a nepreskúmateľné z dôvodu nepreukázania podmienky potenciálnej vyhostiteľnosti. Takýto záver by popieral platnú právnu úpravu (vrátane dohovoru) a nevyplýva ani z judikatúry kasačného súdu, či ústavného súdu, ktorá zachovanie, či porušenie princípu vyhostiteľnosti akcentuje vždy v okolnostiach konkrétneho prípadu.“ Správny súd je vzhľadom na uvedené toho názoru, že námietka absencie krajiny vyhostenia len sama o sebe nespôsobuje nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu o zaistení, avšak túto otázku je potrebné skúmať v intenciách iných náležitostí podstatných pre zákonnosť rozhodnutia o zaistení, predovšetkým s ohľadom na posúdenie efektívnosti a účelnosti zaistenia, existencie prekážok a následnej reálnosti vyhostiteľnosti žalobcu.

50. Správny súd sa však stotožnil s námietkou žalobcu vzťahujúcou sa na chýbajúce odôvodnenie vo vzťahu k spôsobu stanovenia lehoty zaistenia a je toho názoru, že žalovaný v odôvodnení preskúmaného rozhodnutia mal podrobnejšie popísať priebeh a postupnosť vykonávaných úkonov a časovú náročnosť procesu, ktorý je potrebné absolvovať pri realizácii jednotlivých úkonov vedúcich ku konečnému vyhosteniu (od zisťovania totožnosti, získania náhradných cestovných dokladov až po fyzický výkon vyhostenia). Správny súd preto túto námietku žalobcu vyhodnotil ako dôvodnú.

51. Pokiaľ ide o námietku žalobcu týkajúcu sa zachovania ochrany práv a právom chránených záujmov maloletých detí, správny súd túto nevzhladol ako dôvodnú. Naopak, podľa názoru správneho súdu žalovaný v napadnutom rozhodnutí odôvodnil svoju úvahu, že maloleté deti umiestnil spoločne s ich matkou v jednom zariadení tak, aby nepretrhol rodinné väzby jej členov, čím je zachovaná základná zásada zachovania rodiny a právo dieťaťa byť v opatere svojho rodiča, teda právo na rodinný život. Na ochranu záujmu maloletých detí žalovaný poukázal aj v súvislosti s výberom zariadenia, kde je žalobca zaistený, keď uviedol, že na základe ním získaných informácií Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Sečovce je zariadením, v ktorom sú vytvorené podmienky aj pre umiestnenie rodín s deťmi, pričom tieto podrobne aj popísal.

52. Správny súd pre úplnosť dodáva, že námietkou žalobcu týkajúcou sa nepreskúmateľnosti, nevykonateľnosti a nezákonnosti rozhodnutia o administratívnom vyhostení z dôvodu rozporu s ustanovením § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov, nakoľko v ňom absentuje určenie krajiny, do ktorej má byť žalobca vyhostený sa nezaoberal z dôvodu, že toto rozhodnutie nie je predmetom tohto súdneho prieskumu.

53. Správny súd s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, vychádzajúc zo skutočnosti, že žalovaný v preskúmanom rozhodnutí v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou opomenul potrebu vysporiadania sa s otázkou efektívnosti a účelnosti zaistenia a to aj vo svetle prípadnej existencie prekážok vyhostenia, ako aj z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia v časti spôsobu určenia dĺžky doby zaistenia, napadnuté rozhodnutie žalovaného zrušil a nariadil bezodkladné prepustenie žalobcu zo zaistenia.

54. O trovách konania súd rozhodol podľa § 167 SSP tak, že priznal ich náhradu žalobcovi, ktorý bol v konaní úspešný, voči žalovanému. O výške priznaných trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti rozhodnutia v tejto veci (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

1

Správny súd
v Košiciach

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať na Správnom súde v Košiciach v lehote siedmich dní od doručenia rozhodnutia správneho súdu (§ 443 ods. 1 v spojení s § 444 ods. 1 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť označenie napadnutého rozhodnutia, údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené, opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 SSP sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“) a návrh výroku rozhodnutia. Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 1, 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a. na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b. ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c. účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred krajským súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d. v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e. vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f. nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g. rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h. sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i. nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j. podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Sťažnostné body podľa písm. g) až i) sťažovateľ vymedzí tak, že uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podanie pred správnym súdom (§ 440 ods. 1, 2 SSP).

Sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie II. stupňa; ak ide o konanie o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c/ a d/ SSP; ak je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1, 2 SSP).